

LACH VAN HET VERLEDEN

Hielke Peter Sybesma

Lach van het verleden

Lach van het verleden

Roman

© 2019 Hielke Peter Sybesma

tallman@planet.nl

Omslagillustratie:

“Gezicht op Voorburg vanaf de Kerkbrug”.

Aquarel door Loek Nieuwenhuijsen, ca. 1970, in eigendom bij de auteur.

Alle rechten voorbehouden. Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN: 9789402188639

NUR: 301 | 306

Dit boek is fictie. Alle personages zijn door de auteur bedacht. Gelijkenissen met bestaande personen - overleden of nog in leven - berusten op toeval. Plaatsen, straten en gebouwen bestaan wel echt, maar niet noodzakelijkerwijs op de beschreven plek of onder de beschreven naam. Meninge, uitingen en gedragingen van personages zijn niet die van de auteur.

INHOUD

VOORWOORD	9
I Luchtkasteel	11
II De roze winterjas	57
III De mystiek van mist	97
IV De vesting	151
V Dilemma	201
VI Zonder achternaam	241
VII Verder	281
VIII Kruisende wegen	347

VOORWOORD

De inspiratie voor dit boek is ontleend aan de overtuiging dat mist uiteindelijk nooit dicht genoeg zal blijken te zijn om een licht te kunnen buitensluiten. Niet iedereen kan of wil een licht zien, of dat als zodanig herkennen.

Laat dat voor het licht geen reden zijn om niet te blijven schijnen.

I

LUCHTKASTEEL

LUCHTKASTEEL

De lucht is vol van jou,
ze zingt mij toe
een vlaag van ver.
En op de vraag hoe
ik dan van je hou
is een antwoord misschien:
ik kan je luchten maar niet zien.

HOOFDSTUK 1

In het jaar dat zijn leven op een dieptepunt was beland beleefde de zomer zijn hoogtepunt in oktober. Groenbruine en rode bladeren zweetten aan de takken, twijfelend tussen vallen en schaduw bieden. Deze bevestiging van de natuur werd niet de opmaat tot een opleving van zijn eigen natuur. Alleen in zijn verbeelding waren de verwachtingen goed: De nieuwe grote klant zou binnenkort bellen; De vriend die hij twee jaar niet sprak zou snel bij hem op de stoep staan; Een spannende afspraak op een nazomers terras was aanstaande. De gebeurtenissen in zijn verbeelding verschenen echter zelden meer op het echte scherm. Het besef, dat hijzelf de enige was die dat kon veranderen, dreef elke dag verder hij hem vandaan, als een mooiweerwolk die vluchtte voor de zomer.

Alles veranderde, alles leek beter te worden, alles ontwikkelde, alles leek op weg naar een hoger niveau. De beweging van zijn eigen leven leek echter omgekeerd evenredig aan die van de wereld om hem heen. Op bijna alle levensgebieden was een nulpunt in zicht of al bereikt. In sommige gevallen dreigde zelfs een ijsdijd. Het was een geleidelijk proces dat lang geleden was ingezet. Lange tijd had hij de schijn kunnen ophouden. Zijn bovenmodale levensstijl had hij kunnen volhouden door zijn pensioenrekening aan te spreken. Het saldo daarvan vertelde hem dat hij inmiddels in de late herfst, zo niet de winter, van zijn leven was aangeland.

Hij was van nature een sensitief mens. Hij kon goed waarnemen en ook goed voelen wat om hem heen gebeurde. Hij kon voelen wat een ander voelde. Misschien wel te goed. Hij vond het echter steeds moeilijker vast te stellen wat in hemzélf omging, hij vond het steeds moeilijker zichzelf te voelen. De wereld kwam steeds vaker bij hem binnen als een ongesorteerde bak met problemen. Waarvoor oplossingen nodig waren. Die hij niet had. Het werd steeds erger. Krampachtig zocht hij naar houvast en vond dat soms in zijn vertrouwde aanpak: hij liet zich graag leiden door een getal, een symbool of een ander concreet aanknopingspunt. Daarmee kon hij zijn waarneming beredeneren. De logische oplossing kwam dan soms

vanzelf, waarna zijn sensoren tot rust konden komen. Steeds vaker lukte dat niet. Steeds vaker stelde zijn sensitieve brein vast dat dingen niet logisch waren. Hij dreigde volledig vast te lopen. Steeds vaker nam hij zijn toevlucht tot andere methoden.

In het jaar dat zijn leven op een dieptepunt was beland had hij de al innige band met Sjar verder verstevigd. Zij was een fijne vriendin. Met haar kon hij goed praten. Ze luisterde goed. Ze had het altijd koud, maar in zijn warme handen kwam zij tot leven. Hij sprak Sjar dagelijks. Op een van die eerste oktoberavonden leek het contact zelfs beter dan ooit. De warme, bijna tropische herfst gaf stof tot nadenken. Hij stelde vragen. Was de kalenderlogica verdwenen? De seizoenen rommelden maar wat aan, zo leek het. Ze bevochten welke maanden bij elkaar hoorden. Waarschijnlijk deden ze dat al vele eeuwen, redeneerde hij sceptisch. Het gevecht vond plaats, dat was wel een feit wist hij, bij alsmaar stijgende gemiddelde temperaturen. Bracht de natuur mensen in verwarring, of was het andersom? Had de mens de natuur te veel getart? Hij wist het niet zeker. Naarmate de avond vorderde, ook de tweelingzus van Sjar was al gearriveerd, kwamen zijn gedachten steeds gemakkelijker. Hij begon luider te praten. Hij snapte hoe het allemaal in elkaar stak. Hij oreerde over de mogelijkheid dat sprake was van natuurlijke, autonome variaties, op een schaal die de mens, zo meende hij, in de luttele seconden van zijn aardse bestaan niet kon overzien, niet kon beïnvloeden. Op het hoogtepunt van zijn betoog kwam hij tot de conclusie dat het miljoenen jaren oude spel van de natuur de mens geen andere keuze liet dan te accepteren hoe de natuur zich in het nu aandienende.

Aan het einde van de euforie, voordat die zou overgaan in zelfbeklag, kwam toch het besef dat het anders moest. Dat het zo niet verder kon. Hij keek Sjar boos aan. Natuurlijk was het zo dat de mens zelf de hand had in alles. Het was bijna pathetisch te denken dat de extremiteiten van de natuur een andere oorzaak hadden dan de mens zelf. Hetzelfde gold voor zijn eigen extremiteiten, besepte hij. In de staat waarin hij dan verkeerde lukte het altijd wél om dat besef te vertalen naar een goed voornemen. Hij zou gebruik maken van de kansen die zich ongetwijfeld zouden aandienen. Hij zou de dagelijkse

stromingen en tegenstromingen gaan begrijpen. Hij zou proberen te leven in harmonie met de natuur. Hij zou zijn eigen grillige natuur onder controle weten te krijgen. Hij zou aanknopingspunten vinden die hem zouden helpen een ommekeer te bewerkstelligen en zijn evenwicht te hervinden.

In het jaar dat zijn leven op een dieptepunt was beland was die vreemde oktoberavond, op een indirecte manier, toch de start van iets. Hij kon het horen, zelfs ruiken, maar nog niet zien. De roes waarin hij verkeerde maakte dat onmogelijk. Sjar en haar zus waren op de grond in slaap gevallen. Hij zou ze de volgende dag laten slapen, nam hij zich voor. In ieder geval het zusje.

Hij wankelde naar buiten, op zoek naar een laatste zonde. Alles was echter dicht. De straten waren uitgestorven maar de wereld om hem heen was in beweging. Hij belandde op de brug en draaide zich om naar de kerk. Die draaide ook.

Hij was niet alleen op de brug. Vanuit een andere tijd, vanuit een andere dimensie, werd met hem meegekeken. Hij kon het echter niet zien. Nog niet. De spitse toren priemde als een waarschuwende vinger in de lucht. De vinger kwam steeds dichterbij. Hij voelde hem in zijn borst prikken en daarna in zijn keel. Hij vervloekte zijn vriendin. Ze heette Sjar, Donnay van achteren.

HOOFDSTUK 2

Voor de honderdste keer was Jim Waterlander wakker geworden in zijn nieuwe huis. Gerekend vanaf zijn verjaardag, eind juni, tot deze dag, begin oktober, was een tijdvak van honderd dagen. Het was een feit dat voorgoed in zijn geheugen stond gegrift. Ooit was deze dag een feestelijke dag. Nu was het een herinneringsdag. Zijn nieuwe huis was feitelijk stokoud. Het bouwjaar lag opgeslagen in zijn hoofd. Tot dan toe was het echter niet meer dan een feit zonder betekenis. Geheel in de geest van de kwakkelende zomer had hij drie maanden maar wat aangerommeld in zijn nieuwe oude huis met donkerrood energielabel. Hij had gewacht op een moment, een teken, op iets dat hem zou aanmoedigen om de zomerdip, die zo niet meer mocht heten, achter zich te laten. De vorige avond was hij er in geslaagd het bij drie glazen wijn te houden. Drie was een mooi getal. Honderd was dat ook. Met een redelijk fris hoofd was hij uit bed gestapt. Het was een dag, zo had hij besloten, om de grote natuur, en zijn eigen natuur voor zover hij die begreep, ruim baan te geven, hun voorbestemde loop te gunnen. Niet meer wachten. Dit was een moment dat dingen op hun plek zouden kunnen gaan vallen. Project “Ommekeer” zou een kickstart gaan beleven.

Ook op deze honderdste dag hing het spinnenweb er weer. Dat was goed zichtbaar door de dauwdruppels en kunstig geweven over het paadje naast de garage, tussen een conifeer en de regenpijp. Met een katterig hoofd had hij het al een paar keer weggeslagen. De spin weigerde kennelijk het op te geven. Jim durfde het kunstwerk niet nog een keer te verstoren. Hij liet de lotsgodin midden in haar web met rust, de minutieus geweven levensdraden intact. De natuur mocht haar gang gaan vandaag. Hij bukte voor het spinnenweb en liep naar zijn auto. Terwijl hij de bomenrijke en zonoevergoten provinciale weg afreed voelde hij zijn energie toenemen.

“Op tijd stoppen met werken” was een rekbaar begrip: om drie uur fietste hij het dorp uit en belandde hij tussen de weilanden. Een sportief rondje, hartslagmeter om. Met een half uur zou hij terug zijn.

Geen reden voor paniek. Hij concentreerde zich op zijn ademhaling. Door de neus in, door de mond weer uit. Hij probeerde aan niets te denken. Alleen trappen en ademen. Ritme pakken. De start was goed. Plotseling ringelde toch iets. Een ongemakkelijk gevoel, een fractie van een gedachte, een associatie. Was het een getal dat niet klopte? Hij probeerde het te negeren. Pas tien minuten gefietst, zag hij. Nog niet op de helft. Zijn ademhaling werd onrustig, te snel. Tintelingen in zijn benen. Mijn god, daar ga ik weer, dacht hij. Twijfel. Als hij nu omdraaide zou hij eerder thuis zijn dan wanneer hij doorfietste. Hij vermande zich. Zijn zintuigen registreerden de scherpe lichtblauwe lucht, de lage zon brandde in zijn rug. Verraderlijke schaduwen veranderden zijn perspectief. Een roodroze waas danste voor zijn ogen. Hij had moeite om de hallucinerende beelden tot een logisch geheel te smeden. Hij voelde onrust, zijn hartslag was veel te hoog. Toch verhoogde hij zijn tempo. Het ringelen in zijn hoofd was een alarmbel geworden. Hij moest snel naar huis voor het echt misging. Het sportieve rondje veranderde in een martelgang. Zijn hartslag en ademhaling leverden strijd, het gevaar moest bestreden worden. Hij maalde de trappers rond. Snel, sneller. Hij probeerde zich te blijven concentreren op dat wat hij zag. Met troebele ogen keek hij naar de kale velden. Daarboven cirkelden kraaien, die krassend hun herfstboodschap verkondigden. Jim wilde die niet horen. Snel, snel, snel. God, alsjeblieft, laat het nog een tijd duren voor het zover is, bad hij. Hij controleerde weer de tijd. Over de helft nu. Zijn ademhaling werd normaler, zijn blik weer iets scherper, maar zijn hartslag was nog veel te hoog. Net voor de bebouwde kom stopte hij. Uitgeput. Hij smeet zijn fiets aan de kant.

Hij zat voorovergebogen op het bankje bij de brug. Zijn ademhaling kon hij nu goed voelen. Adem in, pauze, adem uit, pauze, adem in. Na enkele minuten kreeg hij de controle terug. Met het hoofd tussen de schouders keek hij door de ijzeren ophaalbrug naar de kerk. Hij observeerde de spitse toren die als een middeleeuws steekwapen naar de blauwe lucht wees, klaar om de demonen te bevechten. Hij durfde de halve gedachte die zojuist opkwam toe te laten. In gedachten schreef hij de tekst in een wolk.

Zijn zware opafiets zette hij tegen het huis. Zijn ademhaling en hartslag kwamen tot bedaren. Hij had deze middag een vervelende omweg gemaakt. *Next level* niet bereikt. Hij begreep niets van de natuur. Bestond er wel een evenwicht? Het getal honderd had afgedaan vandaag. Hij had nog een “spannende afspraak”. “Project buurvrouw” ging een vervolg krijgen. Hij zou in ieder geval niet alleen eten. Hopelijk werd het niet nog een omweg.

HOOFDSTUK 3

De lauwe douche gaf zijn panieksweet een passende bestemming. Snel dronk hij twee glazen witte wijn. Daarna propte hij drie pepermunten in zijn wang. Iets minder aangeslagen stapte Jim de deur uit. Hij probeerde zich op te laden. Hij liep over het grintpad langs het oude witte huisje en draaide zich nog een keer om naar de zon. Hij had kippenvel. Hij liet zijn gezicht verwarmen voordat hij de klemmende achterdeur opentrok.

‘Hallo!’ Meestal riep hij iets zodat buurvrouw niet zou schrikken. Het maakte niet uit wat. Ze wist dat hij kwam. Het was woensdag. Hij stond met koeienletters op haar kalender. “Jim eten, uitroepteken”. Lettergrootte achtentwintig, lettertype vet. Michael wist hoe het werkte. Jim had hem net uptempo zien wegstuiven. Hij liep via de keuken en de gang naar de woonkamer. De voorbije eeuw ging hier niet meer voorbij. Hetzelfde tafereel als vorige week staarde hem aan. Jim liep naar de gedekte tafel waar buuv zat te wachten. Naast haar bord lag een gele post-it. Met dikke viltstift stond ook hierop “Jim” geschreven. Buurvrouw keek eerst op het briefje en toen glazig naar hem.

‘Jim?’

‘Ja, buurvrouw, ik ben er!’

‘Oh, gelukkig, het eten staat koud te worden. Ik heb zo mijn best gedaan.’

Hij schoof aan. Twee bakjes met eten stonden bescheiden dampend op tafel. Hij wist al wat op het menu stond.

‘Allemaal uit eigen tuin,’ zei buurvrouw afwezig.

Jim schepte de andijviestamppot op de borden. Zijn buurvrouw vouwde haar handen en deed haar ogen dicht. Hij wachtte even maar begon toch te eten.

‘Amen,’ zei hij na twee minuten, halffluid.

Buurvrouw deed haar ogen open en pakte haar bestek. Zwijgend staarde ze een poosje naar haar bord en at toen voorzichtig een paar happen.

‘Hij is een soort held’, zei ze na het derde hapje.

Jim probeerde in gedachten haar te fotoshoppen, zich voor te stellen dat dit gezicht ooit rimpelloos en jong was. Het lukte niet. Het was niet de eerste keer dat zij probeerde te vertellen over zijn grootvader. Het boeide hem niet echt. De man was al bijna zeventig jaar dood, Jim kende hem zelfs nauwelijks uit verhalen. Zijn buurvrouw had hem wel gekend, hij wilde niet onbeleefd zijn.

‘Het is echt waar’, zei buurvrouw. ‘Ik kan u verhalen vertellen...’ Buurvrouw stokte even, keek hem hulpeloos aan. Ze wist het even niet meer. ‘Ik ken hem goed,’ vervolgde ze, ‘mijn lange knappe buurman met zijn prachtige lach.’ Ik help hen altijd, Piet en Greet. Greet is zo mooi, mooier dan ik. Net getrouwd zijn ze. En ze hebben het zo druk! Wat ben ik jaloers op je moeder. Maar ja, ik ben zo jong.’ ‘U bedoelt denk ik mijn grootmoeder, daar was u jaloers op?’

Zijn buurvrouw haalde moeiteloos tijden door elkaar, en zijn moeder en grootmoeder. Ze keek hem fronsend aan.

‘Ik bedoel Greet,’ zei ze stellig. ‘Ik ben een beetje jaloers op Greet, dat ze Piet heeft. Met zijn mooie lach. Was ik maar iets ouder.’ ‘En mijn vader, wat weet u daar nog van?’ vroeg Jim.

De rimpels van zijn buurvrouw werden dieper, ze keek met haar ogen schuin naar boven, in een ultieme poging de juiste herinnering naar beneden te loodsen.

‘Het is al goed, mevrouw Bouwhorst,’ zei hij snel, toen hij zag dat het haar niet lukte en het haar frustreerde. Jim vond het allang best. ‘Het geeft niet, het komt een andere keer wel.’

De ogen van buurvrouw lichtten op, er verscheen een schalks lachje om haar mond. Ze was terug.

‘Ach, wat heb je toch ook een mooie lach’, zei ze. ‘Dus er komt een volgende keer?’ vroeg ze hoopvol. Dat vroeg ze elke keer.

‘Ja zeker,’ zei Jim naar waarheid, ‘gezellig hoor.’

‘Noem me toch Mies,’ zei ze. ‘Dat hoort toch tegenwoordig, voornamen en zo?’

‘Dat is prima,’ zei Jim, net als de vorige keer. ‘Je hebt trouwens heerlijk gekookt, Mies.’

Hij keek naar zijn bord. Het werd nog even doorzetten om de gortdroge stampapot weg te werken. Het speklapje was uitermate goed

doorbakken. Met enige moeite sneed hij nog een stukje af en kauwend keek hij om zich heen. Anderhalve generatie en een mistbank overbruggen was geen gemakkelijke opgave. Voor allebei niet. Meestal lukte het wel.

De ogen van zijn buurvrouw dwaalden door de kamer en bleven rusten bij de antieke stolpklok op het dressoir.

‘Gaan we naar het nieuws luisteren?’ Ze knikte naar het oude radiootje naast de klok. Mies had de kloktijd wel scherp in de gaten. Het was bijna zes uur.

‘Prima.’ Jim trok zijn smartphone tevoorschijn. ‘Zullen we radio 1 doen?’

Hij liet haar het schermpje zien en drukte op de goede applicatie. Ze vielen precies in het begin van het radiojournaal.

‘Dat vind ik nou zo bijzonder,’ zei Mies, net als vorige keer.

Met haar armen over elkaar zat ze te luisteren terwijl ze de iPhone bezwerend bleef aankijken. Hij at zijn bord iets verder leeg en ruimde af. In het kleine keukentje deed hij in vijf minuten de afwas. Hij checkte de menulijst voor komende week en legde die terug bij de magnetron. Terug in de woonkamer zag hij buurvrouw met gesloten ogen in haar luie stoel zitten, haar vertrouwde “Nordmende” naast zich. Ze had hem niet aangezet. Zijn smartphone lag monddood op tafel. Batterij leeg. Zonder haar te storen liep hij naar de deur.

Uit de woonkamer klonk de zachte stem van Mies:

‘Dag Jim, tot morgen. Doe je de groeten aan Piet?’

HOOFDSTUK 4

Jim woonde in het huis dat hij van zijn grootmoeder Greet had geërfd. Precies op zijn verjaardag was hij er ingetrokken. Kon hij in deze oude rommel iets nieuws opbouwen? Zelfs na drie maanden was hij nog niet gewend. Het voelde nog niet van hem. Zijn eigen meubels en spullen, de schamele restanten van een boedelscheiding, konden niet goed op tegen het grote donkere huis. In elke kamer stond of hing wel iets dat niet van hem was, maar op de een of andere manier toch wel van hem was. In de grote schuur stond het resultaat van een halve eeuw verzamelwoede, of beter gezegd: weggooifobie. Het tuinhuis met rieten dak was verrot. De tuin was overwoekerd en behoefde deskundige aandacht. De zolder stond vol met dozen die voor meer dan de helft niet van hem waren. Of wel? Hij was er niet over uit. Het voelde als een last, elke keer als de zoldering kraakte werd hij er aan herinnerd.

Hij nam zich al weken voor een plan te maken hoe hij dit huis een thuis kon laten zijn. Het was hem nog niet gelukt. Een moment vinden om een plan te maken vergde ook planning. Ook deze dag was hij, ondanks de beloftevolle start, weer gestrand. De natuur had hem uitgenodigd maar uiteindelijk was hij op de hak genomen. Hij was verdwaald in een mist. Die lag kennelijk besloten in zijn eigen natuur, vreesde hij. Alleen door een uiterste krachtsinspanning had hij daaraan weten te ontsnappen. Waar vocht hij tegen? De dag was intussen door zijn vingers geglipt. Hij was doodmoe, hij had geen energie meer voor wat dan ook. Hij snakte naar een glas witte wijn.

Aan het dorp op de heuvelrug kon hij ook niet wennen. Oudere mensen kenden het huis maar hun aantal werd geringer. Hij werd soms begroet, mensen probeerden soms een praatje. Jim verstond ze niet goed, begreep ze niet goed. Hij was de kleinzoon van een geschiedenis die hij niet kende en hij betwijfelde of hij daar verandering in moest brengen.

Jim sloot de voordeur en wilde nog een hamburger bakken. Frites erbij. Als goedmakertje voor het stuk varken dat hij in de biobak van Mies had gedeponereerd. In de hal werd hij welkom geheten door zijn grootouders. De trouwfoto uit 1939. Pieter en Greet. Het huwelijk was

vijfenzeventig jaar geleden tot stand gekomen en bijna zeventig jaar geleden tot stilstand gekomen. Het was wreed vestoord. Bizar dat een huwelijk dat amper zes jaar had geduurd nu nog steeds in zijn etalage hing. Hij kon er geen gevoel bij krijgen. Het was ver weg. Hij durfde het portret echter niet weg te halen. Bang dat er dan iemand kwam klagen dat hij dat niet had mogen doen. Er was niemand die dat zou doen. Daar moest hij nog aan wennen. De foto was iets jonger dan het huis. Zijn overgrootvader, die aannemer was, had het huis gebouwd. Dat wist hij sinds hij een oude vrouw had gesproken die zijn grootmoeder nog had gekend. Als Jim het goed had verstaan had ze gezegd dat het huis genoeg kamers had voor minstens zes. En dat het een volle boel was destijds. De oude vrouw was in de war vermoedelijk. Zijn vader was enig kind.

Grootmoeder Greet heette eigenlijk Grietje. Piet en zijn Griet. Na de oorlog wilde zij Greet genoemd worden. Tegenover het portret hing een grote spiegel, boven een antiek ladekastje. Zijn grootouders stonden voor het huis bij een kastanjeboom. De boom was er niet meer. Zijn grootvader keek met een gemaakte glimlach, terwijl zijn grootmoeder een grimmige trek om haar mond had. Als hij op de juiste manier voor de spiegel ging staan kon hij in spiegelbeeld naar het portret van zijn grootouders kijken. Dan stond grootvader rechts en grootmoeder links. De foto in spiegelbeeld was prettiger om naar te kijken. De glimlach van grootvader leek dan echter en de uitdrukking op het gezicht van grootmoeder vrolijker. Jim hoopte maar dat ze een paar goede jaren hadden gehad in dit huis. Hij besloot de spiegel voorlopig te laten hangen.

Hij woonde alleen in het vrijstaande typische jaren dertig huis. Oerdegelijk, hoekig, tochtig, overstekend dak en glas in lood in de voordeur. Hij zou het normaal nooit hebben gekocht als hij de keus had gehad. Maar het huis was van hem, het stond leeg en hij zocht een plek om op adem te komen. Dat lukte niet zo goed nog. Spijtig dacht hij terug aan zijn maniakale fietsrondje van die middag. Hij had er voor kunnen kiezen het huis te verkopen, ergens anders opnieuw te beginnen. Dat had hij niet gedaan. Het was wel praktisch zo. Dicht bij de stad.

HOOFDSTUK 5

Buurvrouw Mies was een schat. Ze had altijd naast zijn grootmoeder gewoond maar Jim herinnerde zich haar niet van vroeger. Zij hem ook niet, wist hij wel zeker. Ze bevond zich ergens in de tachtig en had zich op haar manier een beetje over hem ontfermd. Dat liet hij zich lekker aanleunen. Ze had bijna zijn grootmoeder kunnen zijn. Jim had zich haar situatie aangetrokken. Hij begreep iets van de mist waarin ze soms zat opgesloten. Mies had geen kinderen, geen familie meer en woonde alleen, nog in haar ouderlijk huis. Een klein wit huisje, veel kleiner en nog ouder dan dat van hem. Jim nam zich voor eens echt voor Mies te koken. Koken had ze vroeger ook voor zijn grootouders gedaan, vertelde ze meteen op de dag van zijn verhuizing. En later ook voor alleen zijn grootmoeder. Ze had gevraagd of Jim een keertje wilde meeten. Hij had “ja” gezegd. Een goede manier om voet aan de grond te krijgen. Begrijpen hoe het zat deed hij niet. Zijn eigen ouders kon hij het niet meer vragen. Mies was hulp in huis was geweest bij zijn grootouders, in de eerste huwelijksjaren. Terwijl ze amper vijftien was. Wat boeide het. Ze liet elke keer als Jim bij haar was doorschemeren hoezeer ze zijn grootvader Piet had bewonderd. Een soort held, zei ze telkens. Het was duidelijk dat zijn aanwezigheid haar herinnering aan vroeger deed opleven. Zijn lach deed haar denken aan Piet. De grootvader die hij nooit had gekend.

Hij wist niet veel van zijn familie. Hij herinnerde zich vooral de muur van stilzwijgen die door zijn moeder was opgetrokken toen hij een puber was. Zijn vader, net als hij ook enig kind, overleed toen Jim twaalf was. Net als zijn grootvader Pieter was zijn vader veel te vroeg dood gegaan. Hij, zoon respectievelijk kleinzoon van deze twee te vroeg overleden mannen, was op een leeftijd gekomen die zij nooit hadden bereikt.

Hij had een paar herinneringen aan toen zijn vader nog leefde en ze nog regelmatig bij grootmoeder op bezoek gingen. Grootmoeder woonde alleen en hij vond dat heel verdrietig. Met zijn grootvader Piet was in de oorlog “iets ergs” gebeurd en daarom was hij er niet meer. Jim dacht terug aan zondagen met mooi weer: zijn vader die het badje

opblies zodat hij in het gras met hem kon zitten spetteren. Zijn moeder en grootmoeder die zwijgend toekeken. Die zeiden nooit veel, vooral niet tegen elkaar. Soms spetterde hij samen met Els, het buurmeisje. Later ging het gespetter over in gegiechel in het tuinhuis. Hij herinnerde zich ook de jongens uit de buurt, de bal die ze lek schoten in de rozen. Alles stopte echter toen zijn vader overleed.

Ze verhuisden van de grote halfvrijstaande woning in Hilversum naar een appartement in een dorp vlakbij Utrecht. Zijn vader had ooit laten vastleggen dat hij gecremeerd wilde worden en dat zijn as in dat dorp verstrooid moest worden, op de plaatselijke begraafplaats. Het was het dorp waar grootvader Pieter was geboren en getogen. De vader die zijn Jims vader nooit gekend had. Familie van vaderskant attendeerde zijn moeder op woonruimte en zo kwamen Jim en zijn moeder daar te wonen. Daarna was hij nooit meer in dit huis geweest. Zijn herinnering stopte met de dood van zijn vader. Het was opeens afgelopen.

Hij wist zeker dat hij in het begin nog wel had gevraagd waarom ze niet meer naar het grote huis toegingen, naar grootmoeder kip. En naar Els, het buurmeisje. Ze waren nota bene dichterbij gaan wonen. Het was maar een paar dorpen verderop. Maar elke keer was er een reden waarom ze niet gingen, of waarom grootmoeder nooit bij hen kwam. De benzine was te duur of grootmoeder was ziek. Later vroeg Jim het niet meer. Uit de houding van zijn moeder maakte hij op dat hij niet moest doorvragen, dat het moeilijk was. Dat zij het ook lastig vond dat ze grootmoeder niet meer konden zien. Pas veel later ontdekte hij het verband tussen de lege sherryfles en niet willen autorijden.

Hij raakte vervreemd van zijn grootmoeder kip. Hij wende aan het idee dat hij geen vader en geen grootmoeder meer had. Hij vergat Els. De ouders van zijn moeder, althans oma met een nieuwe partner, kwamen wel regelmatig bij hen langs. Hij wist op een gegeven moment niet beter dan dat hij nog maar één oma en een soort opa had. Zijn grootmoeder bestond niet meer.

HOOFDSTUK 6

In het jaar dat hij ging trouwen kwam Jim erachter dat zijn grootmoeder nog leefde. Hij was bijna dertig en woonde met de twee jaar jongere Andrea net over de grens in België. Hij werkte als productmanager voor een Nederlands bouwbedrijf met een vestiging in Antwerpen. Zijn moeder had hij al jaren niet opgezocht. Hij belde alleen af en toe. Dat waren gesprekken die hij meestal snel afkapte als zijn moeder met dubbele tong sprak of in een minuten durende hoestbui kwam vast te zitten. Toen Andrea en hij hadden besloten in oktober te gaan trouwen gingen ze voor het eerst samen naar zijn oude dorp, naar de flat waar hij had gewoond tot hij uit huis ging. Op aandringen van Andrea, verrassend genoeg. “Het blijft je moeder, dit soort zaken kan je niet over de telefoon vertellen”.

Jim had alles wat met familie te maken had altijd zorgvuldig weggehouden voor Andrea. Het was iets waar hij zich voor schaamde, zijn moeder en haar zus. Hij had Andrea verteld dat zijn moeder meestal niet aanspreekbaar was. Voor Jim bestond ze gewoon niet. De ouders van zijn moeder waren overleden, en meer familie was er bij zijn weten niet. Andrea interesseerde zich ook niet echt voor zijn achtergrond. Hij had een goede baan, goede vooruitzichten. Hij had zich aan zijn verleden ontworsteld, zo heette het. Dat was wat telde.

Jim had zich schuldig gevoeld toen zijn moeder opendeed en hem eerst niet herkende. Gelukkig was ze goed aanspreekbaar. Jim stelde Andrea voor en het was waarschijnlijk dankzij haar dat ze werden binnengelaten. Zijn moeder had er slecht uitgezien. Nadat ze van de schrik was bijgekomen ging ze druk in de weer om hen van koffie en gebak te voorzien, speciaal voor hen ingekocht. Jim vertelde zijn moeder over hun trouwplannen. Ze reageerde enthousiast en voor hij het wist haalde ze twee flessen champagne tevoorschijn. Ze proostten en dronken een glaasje. Zijn moeder had gezegd dat ze het zo verstandig vond dat ze gewacht hadden met trouwen. Zijn ouders waren extreem jong toen ze trouwden. Zijn vader was achttien geweest, zijn moeder net zeventien. “Veel te jong”, had zijn moeder verzucht. Jim had graag een broertje of zusje gewild, maar die wens

was nooit uitgekomen. Zijn vader had alleen maar keihard gewerkt en was vaak weg geweest. Hij maakte documentaires. Hilversum was de ideale woonplaats voor hem geweest. Zijn moeder was vaak al in de ochtend met andere mediamoeders aan de borrel. Daar was ze nooit meer mee opgehouden.

Na een uurtje of twee waren ze weer vertrokken. Zijn moeder was halverwege de tweede fles en moeilijk te verstaan. Bij het weggaan had ze gezegd dat Jim niet moest vergeten Greet op de hoogte te brengen. Hij had het vast niet goed verstaan dacht hij en ze namen afscheid. Pas op de terugweg drongen de woorden tot hem door. Greet? Zijn oma? Grootmoeder kip?

“Ma was in de war”, had hij tegen Andrea gezegd. “Of dronken. Of allebei”.

Andrea was het niet met hem eens geweest.

“Jim, dat verzin je toch niet? Je grootmoeder leeft gewoon nog. Je hebt toch ook nooit gehoord dat zij is overleden? Volgens mij ben je de enige erfgenaam, dus dat had je dan echt wel meegekregen”.

Jim had moeten erkennen dat daar wel logica in zat.

“Ik begrijp er niet zoveel van. Hoe kan het dat je bijna niets van je grootmoeder, de moeder van je vader, weet? Dat je mij nooit iets hebt verteld?”

Die avond, thuis in Antwerpen, hadden ze een ongemakkelijk gesprek gehad.

“Ik heb eigenlijk geen idee met wie ik ga trouwen. Ik krijg het idee dat je het zelf eigenlijk ook niet weet. Maar goed, ik vind alles best”.

Jim had zich een jochie gevoeld dat betrappt was op een leugen en een standje kreeg van zijn moeder. Dat voelde niet fijn. Maar ergens wist hij ook dat het Andrea allemaal niets interesseerde. Dat ze het allemaal wel best vond. Haar familie was belangrijker. Ze had een pa die wat voorstelde in het zakenleven, een moeder die uit een rijke familie kwam. Hij was haar selfmade mannetje met een lekker kontje. Het kwam Jim ook prima uit. Andrea was beeldschoon, echt een lekker ding. Dat was wat telde voor hem.

Er was meer dat hij Andrea nooit verteld had. Nooit zou vertellen. Hij had op dat moment besloten dat zijn andere geheimen moesten

blijven wat ze waren: geheim. Nooit, maar dan ook nooit, zou hij Andrea of wie dan ook er over vertellen. Het bestond gewoon niet.

Jim was er zelf in gaan geloven: hij had geen verleden. Het verleden bestond niet. Wat deed zijn verleden er toe? Het verleden was iets dat je moest ontlopen, moest voorblijven. Dat had hij op een rare, indirecte manier van zijn moeder geleerd. Alle sporen waren gewist, zijn harde schijf was gereset. En Andrea had het allemaal prima gevonden, zo had het geleken.

Het verleden bleef hem aanstaren, die prachtige oktoberavond. Hij dacht aan het hallucinante roze waas dat hij die middag voor ogen had toen hij zijn rondje fietste.

Hij keek nog een keer naar de foto. Hij had grootmoeder toen wel degelijk uitgenodigd voor de bruiloft. Dat wist hij zeker. Ze was niet gekomen. Ze had zelfs niets van zich laten horen. Hij wist niet eens meer of hij teleurgesteld was. Misschien had grootmoeder zich destijds geschaamd voor zijn moeder. Die was er wel, met haar zus. De enige familie van zijn kant. Ze kwamen feliciteren tijdens de receptie. Bij het avondfeest waren ze niet. Dat had hij niet aangedurfd. Feit was dat hij zijn grootmoeder nooit meer had gezien na de crematie van zijn vader.

Jim staakte zijn gemijmer en sloot de tussendeur naar de hal van herinneringen. De realiteit was dat hij gewoon trek had. Hij liep naar de keuken om de frituur aan te zetten. Ineens herinnerde hij zich de bak met ranzige olie die allang ververst had moeten worden. Geen frites dus vanavond, dat kon hij zijn lijf niet aandoen. Wat ben ik toch een ongeorganiseerde rommelaar, dacht hij. Een glas wijn dan maar.

HOOFDSTUK 7

Ze waren gaan lunchen in de Zakkendragerssteeg. Vanwege de naam uitgekozen door Denzel. Jim was het zat op de Neude en de Oudegracht. Te veel studenten en toeristen. Denzel begreep niets van Jims aversie tegen studenten. Jim zelf eigenlijk ook niet. Jim ging regelmatig met Denzel in het centrum lunchen.

Denzel was een jonge gast, maar ze hadden een klik. Misschien juist wel daarom. Hij was lang, zelfs iets langer dan Jim. Ergens in zijn stamboom zat een exotisch kleurtje. Zijn huidskleur neigde naar lichtbruin, helemaal als de zon scheen. Hij was gewoon een knappe verschijning. Hoe het precies zat wist hij niet, had hij aan Jim verteld. Zijn duistere blik was Jim daarbij niet ontgaan. Hij zou het wel een keer horen. Of niet. Denzel was wie hij was: een innemende persoonlijkheid met een uitstraling waar de Brandaris jaloers op zou zijn. Na zijn studie economie was hij, na een kort avontuur bij de Belastingdienst, voor zichzelf begonnen. Hij had moeite zich te voegen in de structuur van een ander, wist hij al snel. Zijn ondernemende karakter kwam in de knel. Denzel had in acht jaar tijd een goedlopende business opgebouwd. Hij had vooral veel vrouwelijke klanten.

Jim herkende zijn verhaal. Hij had er tien jaar langer over gedaan om vast te stellen dat het spel, waarbij organisatiebelangen meestal ondergeschikt waren aan persoonlijke, niets voor hem was. Hij begreep het te goed, zijn sensitieve brein registreerde te veel, hij zag alles. Zijn pogingen om de spelregels te veranderen eindigden vaak in persoonlijke vetes, slapeloze nachten en een aantal keren zelfs in ontslag. In zijn wereld had hij gelijk. Meestal kreeg hij zijn gelijk uitbetaald. De laatste keer dat hij een zak geld meekreeg was hij voor zichzelf gestart. Hij had, anders dan Denzel, echter weinig vrouwelijke klanten.

Jim woonde sinds kort in een dorp en vond het prettig tussen de middag wat stad op te snuiven. Met Denzel sprak hij veel over zaken. Logisch, want allebei zelfstandig ondernemer, ze huurden kantoorruimte in hetzelfde pand, ze deelden sinds kort zelfs een secretaresse. En ze praatten over vrouwen. Dat wilde zeggen, Denzel

vertelde over zijn dates en Jim, twintig jaar huwelijk achter de rug, luisterde geduldig. Denzel had nog nooit een vastere relatie gehad dan een date die twee weken was blijven plakken. Hij koesterde zorgvuldig zijn imago van vrije jongen. Als er ooit een vrouw was geweest die zich in langdurige aandacht van Denzel had mogen verheugen, dan zou hij dat toch niet zeggen, vermoedelijk. Hij had bijna elke maand wel een nieuwe date, en dus een nieuw verhaal.

‘Vallen de stukjes een beetje op hun plek?’ Denzel, het opgeruimde rechtdoorzee-type, keek Jim onderzoekend aan. Zijn woorden hadden een lading die hij waarschijnlijk niet zo bedoelde. Hij doelde vermoedelijk op de verhuizing, op de dozen die nog niet waren uitgepakt. Denzel had geholpen met sjouwen en daarvan een week lang pijn in zijn armen, bovenbenen en kuiten gehad. “Nog net niet arbeidsongeschikt.” Grappige Denzel. Deed hij hem tekort? Denzel had Jims nieuwe woning bewonderd tijdens de verhuizing. Hij vond het geweldig. Hij benadrukte hoe bijzonder het was om een “tastbaar stukje geschiedenis” te hebben. “Een fundament. Een monument.” Toe maar. In elke kamer stond hij even stil, bestudeerde hij de foto’s en schilderijen die daar nog hingen. Hij prees Jim voor het feit dat hij alle ruimtes in originele staat had gelaten. Hij vroeg Jim het hemd van het lijf. Jim kon nergens antwoord op geven. Hij wist niets van de herkomst van dingen, herkende bijna geen gezichten op foto’s, wist niets van stijlen van oude meubelstukken. Jim vond het vooral rommel en had gewoon de energie nog niet gehad om die op te ruimen en zijn eigen smaak aan het huis te geven. Denzel was verbaasd toen Jim zei dat het hem allemaal niet zo interesseerde. “Je beseft niet de waarde hiervan”, was zijn repliek geweest.

‘Je bedoelt na de verhuizing?’ vroeg Jim. Hij nam een flinke slok wijn. ‘Het antwoord is ja, alles staat, of is op een plek gevallen. Voorlopig dan.’ Hij besloot het luchtig te houden. Zijn gesukkel van de laatste tijd was niet zo spannend. Hij vertelde Denzel over zijn buurvrouw waar hij afgelopen woensdag at. Zijn buurtproject.

‘Je bedoelt Erica, dat lekkere ding? Kan ze wat lekkers klaarmaken?’ Denzel keek hem lachend aan. Knipoog.

‘Nee Denzel, de andere buurvrouw.’

‘Je pik is duidelijk in de rouw nu’, zei Denzel als reactie op zijn verhaal. ‘Aan het bijkomen van twintig jaar plichtmatige huwelijksseks. Dat is bepaald niet niks.’

‘Wat weet jij nu van het huwelijk, laat staan van seks binnen het huwelijk,’ reageerde Jim. Hij had behoefte zichzelf te verdedigen. ‘Mijn seksleven met Andrea was juist iets dat wel redelijk tot zelfs goed was. En plichtmatig, nee zo zou ik het niet willen noemen. Maar in de rouw, ja dat klopt wel. Eigenlijk moet ik er nog niet aan denken het met iemand anders te doen. Bang dat het tegenvalt.’ ‘Daar kan ik me niets bij voorstellen.’ Denzel keek oprecht verbaasd. ‘Hoe vaak deed je het dan,’ wilde Denzel weten.

Jim gaf geen antwoord en keek Denzel alleen afkeurend aan. Hij had, anders dan Denzel, geen boekhouding paraat van zijn seksleven. Hij was dan wel een getallenmens maar niet op dat vlak. Ook wilde hij niet de herinnering aan dat wat goed was te grabbel gooien. Van Denzel wist Jim dat hij bijna toe was aan zijn honderdste verovering. Daar kon Jim zich op zijn beurt dus niets bij voorstellen.

‘Hoeveel vrouwen heb je dan gehad in je leven?’ probeerde hij.

Jim aarzelde. ‘Nou vooruit dan Denzel, als je het echt wilt weten. Ik denk vier. Misschien vijf.’

Denzel schoot in de lach. Jim keek beledigd.

‘Ik begrijp het als iemand zou twijfelen tussen vierentwintig of vijfentwintig. Maar vier of vijf? Het zijn er vier dus.’

‘Het is maar hoe je het bekijkt,’ zei Jim.

Tijdens het eten vertelde Jim verder over zijn buurvrouw Mies. Over het levensverhaal dat ze bij zich droeg maar niet meer goed kon vertellen. Dat hij dat zo jammer vond voor haar. Denzel luisterde geboeid, hoewel Jim vrij zeker wist dat Denzel liever verhalen over de andere buurvrouw wilde horen. Dat was dus Erica, een jonge single vrouw van rond de dertig. Meer iets voor Denzel zelf vermoedelijk.

Denzel keek Jim een poosje zwijgend aan. Toen zei hij, verrassend genoeg: ‘Ik ken je misschien niet goed genoeg om dat tegen je te zeggen, maar ik heb het idee dat je bewust bezig bent sommige dozen dicht te laten.’

Jim dacht eerst dat Denzel een schuine grap maakte, maar toen zag hij dat hij het serieus meende. Hij nam nog een flinke hap brood met ei.

‘Ik begrijp het niet zo goed. Jim. Het is geen zeldzaam verschijnsel of zo, het feit dat een mens familie heeft, of heeft gehad. Familie waar je trots op bent, of juist niet. In beide gevallen is er een verhaal. Je opa en oma en je vader en moeder zijn dood. Je hebt verder bijna geen familie meer, toch? En die buurvrouw is wel ver heen als ik het goed begrijp. Maar ze heeft wel je familie gekend. Dat is toch bijzonder? Je weet er al zo weinig van, valt me op. Je doet er te luchtig over.’

‘Ik moet het laten rusten, Denzel,’ zei Jim. ‘Bovendien, ik begrijp niet zo goed welk verhaal ik moet horen van mijn buurvrouw, als ze al een verhaal over mijn familie heeft. Wat schiet ik er mee op? Bestaat er een handleiding hoe om te gaan met je familieverleden? Ik ben dik in de veertig nu. Ik ben gescheiden en ben bezig opnieuw te starten. Toevallig woon ik in het huis van mijn grootmoeder. Ik loop opeens dagelijks langs de trouwfoto van mijn grootouders, in het huis van mijn grootouders. Het huis waar mijn vader is opgegroeid. Tja, wat moet ik er mee? Het is geweest.’

‘Ik wil het niet opblazen Jim, maar ik zie gewoon aan je dat er iets knaagt. Je bent daar niet voor niets gaan wonen. Ik voel het gewoon. Bovendien, jij begint zelf elke keer over die bejaarde buurvrouw.’

‘Weet je,’ zei Jim na een tijdje, ‘ik twijfel natuurlijk best aan dingen. Er knaagt echt wel iets, toegegeven. Wat knaagt is dat ik door de omstandigheden vele jaren van mijn familie heb gemist. Ik weet bijna niets van de familie van mijn vader. Ik ben er van weggehouden eigenlijk. Om redenen die ik niet ken. Toen ik de leeftijd had dat ik zelf had kunnen besluiten daar verandering in te brengen heb ik dat niet gedaan. Ik weet niet waarom. Daar schaam ik me voor.’

‘En dat verpak je in onverschilligheid.’

Jim knikte. ‘Ja, misschien klopt dat wel. En ik voelde destijds ook wel schaamte richting Andrea, toen nog mijn echtgenote. Ik heb het altijd voor haar weg willen houden. Maar het is nu te laat. Iedereen is dood. Ja, ik woon in dat huis, daar komt alles samen. Je kunt natuurlijk gaan

psychologiseren, dat ik onbewust op zoek ben naar mijn vader of zo. Heb ik zelf ook al bedacht. Maar ik heb niet het gevoel dat dat het is, dat ik daar iets mee moet.'

Denzel knikte begripvol.

'Oké, je moet natuurlijk doen wat jou het beste lijkt,' zei hij, kennelijk ter afronding.

Denzel zei echter raadselachtig: 'Weet je Jim, als je maar lang genoeg doorpraat over een onderwerp of verder zoekt naar verklaringen voor gebeurtenissen, dan kom je vanzelf een keer bij de Tweede Wereldoorlog uit. Het heeft altijd daar mee te maken. Wedden? Dat is mijn variant op de wet van Godwin.'

Jim keek Denzel verrast aan. Hij wist niet wie Godwin was.

Ze praatten verder over datingsites. Vooruit dan maar weer, dacht Jim. Op aanraden van Denzel had Jim nu ook een profiel op een of andere site. Twee keer per week de lakens verschonen was voor Denzel toch het minimum. Al die goede *vibes*. Bij Jim was het nog niet zo ver gekomen. Het wilde niet zo vlotten met dates. Hij twijfelde te vaak. Hij wilde het wel maar toch ook weer niet.

De nickname van Denzel was "Dick", het Engelse woord, wat over zijn bedoelingen niets te raden liet. Jim moest hem vragen wat de nickname van Denzel betekende. Waarschijnlijk waren er veel mensen die het woord niet kenden. Maar de vrouwen op de site van Denzel hadden bijnamen als Pussy, Deep Throat, Tunnel of Love en Natte Alie. Die wisten wel raad met "Dick33".

'Lakens verschonen?' vroeg Jim, zogenaamd niet-begrijpend.

Ze aten met smaak van de uitsmijter met alles er op en er aan. Bruin brood en een glas volle melk erbij.

'Wij zakkendragers hebben dit voedsel nodig,' zei Denzel. 'Veel eiwitten, dat is goed voor...'

'Ja, ja, ik weet wat je gaat zeggen Denzel, iets met reproductie en viriliteit. Is nooit bewezen trouwens.'

Ze liepen terug naar kantoor. Hij kon wat gaan netwerken, wat acquisitie plegen. Maar eerlijk gezegd was zijn hoofd bezet met andere zaken. Onbestemde zaken. Zoals gebruikelijk. Een tringeltje van zijn telefoon gaf aan dat hij weer een nieuwe match had. Hij betwijfelde of

hij daar blij mee moest zijn. Hij had knallende koppijn. Gelukkig had hij in zijn bureau iets liggen dat hem kon helpen die te bestrijden. Het vooruitzicht alleen al maakte dat hij de hoofdpijn minder voelde.

HOOFDSTUK 8

Na wat herfstachtige verschijnselen kregen de “oude wijven” het opnieuw voor het zeggen. Bij de koffieautomaat rekende Jim aan Denzel voor wat de prettige gevolgen hiervan waren voor zijn stookkosten. Denzel vond vooral “hete eikels” een prachtig verschijnsel. Het gesprek kwam niet echt op gang.

Denzel had de ene date na de andere. Jim nam zelf geen actie, hij liet het initiatief bij de ander. Jim zag vooral problemen als hij een match had. In zijn verbeelding gebeurden de mooiste dingen, maar geconfronteerd met de realiteit signaleerde zijn sensitieve brein meestal een reden om af te haken. Hij was achterdochtig. Hij twijfelde, vooral aan zichzelf. Bij hoge uitzondering ging hij in op een digitale flirt.

Zijn laatste date was met Lia, een vrouw van vijfenveertig. Ze zat in de verpleging en nadat ze elkaars, uiteraard recente, foto's hadden geliked waren ze een paar dagen aan het chatten geweest. Vervolgens hadden ze gebeld. Het klikte, ze hadden afgesproken in een café in de stad dat ze allebei goed kenden. Jim was op tijd geweest en met een biertje had hij aan de bar staan wachten. Hij was in gesprek geraakt met een dame van achter in de vijftig die ook op iemand stond te wachten. Na twintig minuten had ze zich aan hem voorgesteld: “Lia”.

Jim had zich nota bene verontschuldigd voor het feit dat hij haar niet meteen had herkend. De omgekeerde wereld. Ze leek niet eens een klein beetje op haar recente foto. Jim had niets tegen vrouwen die wat ouder waren dan hij. Maar als je je uiterlijk en je leeftijd fakete, wat klopte er dan verder allemaal wel niet? En nog verontwaardigd zijn ook. Lia had gezegd dat ze geen klik voelde en was zonder te betalen weggelopen.

Denzel had hem aangeraden hulp te zoeken. “Je scheiding moet een plek krijgen”. Hij kende een goede therapeut. Een “natuurtalent”. Bijzondere situatie. Denzel had bijna zijn zoon kunnen zijn. Eerst had Denzel hem een datingsite aangeraden, nu een therapeut. Typisch generatie Y. Heerlijk pragmatisch. Vooruit dan maar, hij zou het proberen. Misschien was het een positieve stroom en kon hij zich laten meevoeren. Je wist het maar nooit.